

Sis anys de saqueig de l'aigua a Barcelona

Quim Pérez / @_Quim

L'aigua és un bé essencial per a la vida de les persones, la biodiversitat i tots els ecosistemes. Sense aigua no hi ha possible vida i una aigua sense un bon sanejament és la major causa de mortalitat infantil al món. **L'aigua és un bé comú perquè és de tothom però alhora de ningú.** L'any 2010, l'accés a l'aigua i el sanejament va ser declarat un dret humà fonamental per l'Assemblea de l'ONU. Dissortadament, la cobdícia humana, el desig de fer negoci amb qualsevol element per fonamental que sigui, comporta nefastos efectes sobre la seva qualitat, quantitat i el seu imprescindible accés universal. **Barcelona n'ha estat exemple.**

2010-11: l'emergència social

En un maleït context global d'increment de pobresa, acaparament de riquesa i desigualtats, en el qual milers i milers de famílies han de decidir entre donar de menjar als fills, pagar la hipoteca, l'aigua, la llum o el gas, a Aigua és Vida ens arribaren unes esgarrifoses i molt preocupants dades. L'any 2010 a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), **més de 25.000 famílies no varen poder pagar el rebut de l'aigua.** L'any següent, el 2011, els impagaments gairebé es triplicaren, fins a 70.000.

Per molt que ho preguntàrem i indagàrem mai vàrem poder conèixer fefaentment quants talls es varen arribar a executar. Segons algunes veus ben informades foren un 66% del 69.000 impagaments. A l'AMB el protocol de talls era comandat per Agbar. **Ordenava els talls sense informar a l'AMB ni als serveis socials dels ajuntaments.** Agbar, amb ple afany de lucre i forta pressió, forçava els seus treballadors a tallar l'aigua a les famílies més vulnerables. Les persones eren tractades com a simples clients i un dret humà bàsic com l'accés a l'aigua potable era considerat una mercaderia qualsevol. Mentrestant, la torre singular de la plaça de les Glòries [era comprada per Agbar](#) per 165 milions d'euros.

2012: es crea la Societat Mixta

Dos anys abans, l'any 2010, un jutge del Tribunal de Barcelona en una sentència va incloure que Agbar-Suez no tenia contracte per abastir la ciutat de Barcelona. Aquest fet s'estenia per 22 municipis més de l'AMB. Era el moment d'analitzar, argumentar, justificar quin era el millor model de gestió: privat al 100%, mixt o públic. Tanmateix, la solució executada pel govern de l'AMB, conformat per un totpoderós PSC i presidit per CiU, va ser **la creació a dit d'una societat empresarial mixta (SEM)** a partir d'un 15% públic de l'AMB i un 85% privat d'Agbar-Suez. Posteriorment, un 15% d'Agbar-Suez va ser transferit a la Caixa.

2013: un rebut il·legítim

Aigua és Vida va publicar l'[informe](#) "**Implicacions econòmiques per a la ciutadania com a conseqüència de les greus irregularitats incorregudes en la creació de la Societat d'Economia Mixta de l'Aigua per part de l'AMB**", on denunciàvem els costos il·legítims incorporats al rebut de l'aigua que les famílies havien de pagar.

Un total de 28,9 milions d'euros il·legítimament es repercutien a la nova tarifa a pagar per la ciutadania, a la qual s'ha aplicat un 1,5 % en concepte de taxa municipal i un 10% d'IVA, la qual cosa suposa una **despesa tarifària total addicional il·legítima de 32,4 M€.**

Això no és tot. La creació de la SEM incorporà un deute públic de 190 M€ durant 10 anys a un interès del 7,25% per la compra d'uns actius que ningú ha auditat i que el TSJC, a més, ha qüestionat. La subcontracció d'obres valorades en 38,7 M€ i treballs de tercers en 18,9 M€ han tingut un marge comercial del 19%, uns 10,9 M€ més de benefici d'Agbar-Suez. Altres despeses com la lectura de comptadors, laboratori o gestió tributària podrien estar en aquesta dinàmica, tal i com alerta un informe de tarifes de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). Amb les reobertures dels talls el 2014 es produïren ingressos de 4,1 M€ vinculats a la pobresa hídrica, ingressos que considerem totalment injustificats i inhumans i que mostren una gran insensibilitat per part d'Agbar i l'AMB.

2015: l'Oficina Antifrau hi diu la seva

L'Oficina Antifrau de Catalunya va assenyalar que el soci privat de la SEM ha estat escollit a dit sense justificar-ho suficientment. Així mateix qüestiona tota una sèrie de costos com són el cànon concessional de 20 M€ i el cànon de coneixement o knowhow de 5 M€ que Agbar imposa a la SEM al considerar-los un enriquiment injust d'Agbar. També qüestiona **“una clara asimetria de posicions en la negociació, Agbar, en possessió de molta més informació i recursos”** i l'AMB, excessivament disposada a assumir acríticament les propostes de la primera.

Els arguments resumits són els mateixos que Aigua és Vida havia denunciat i que, convé no oblidar-ho, a més a més d'un atemptat contra l'interès general, suposaran al llarg dels propers 35 anys un cost addicional per a la ciutadania de **124 € per família i any**, sobrecost totalment injustificat que només respon als interessos d'una minoria que busca enriquir-se amb un servei bàsic com és l'aigua.

2016: el TSJC anul·la la SEM

A mitjans del passat mes de març el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va donar a conèixer dues sentències que hem de considerar com a històriques. **La gestió de l'aigua a Barcelona i a la seva Àrea Metropolitana per part d'Agbar-Suez per primera vegada és determinadament qüestionada.** La sentència desgrana acuradament tots els actes, antecedents i marc legislatiu fins a anul·lar la creació de la SEM, però desestima que obligatòriament s'hagi de tornar a fer un concurs davant la possibilitat jurídica d'una gestió pública.

La sentència conclou que no hi ha motiu per a una excepció d'adjudicació directa a Agbar sense publicitat. L'AMB no raona suficientment els drets contractuals d'Agbar-Suez com el gestor indirecte de l'abastament en baixa ni motiva els títols que determinen aquesta consideració com a gestor únic. La sentència s'empara en les normes fonamentals del Tractat de la Comissió Europea i en especial els principis de no discriminació per raó de nacionalitat i d'igualtat de tracte dels licitadors.

AMB, i ara què?

Amb l'ajuda del Síndic de Greuges i amb el suport de la Llei 24/2015 intentem saber quantes famílies vulnerables s'acullen als fons socials, quantes són ateses i d'on surt el finançament per pagar els impagaments acumulats per les famílies vulnerables. Tot i això, AGBAR, mitjançant l'anul·lada empresa mixta cobra les factures mitjançant aquest fons però... qui posa els diners? Ajuntaments i AMB per a benefici d'Agbar-Suez? **Per la llei 24/2015, Agbar n'hauria d'aportar si més no el 50%.**

Tot i això, l'afany de lucre d'Agbar és insaciable. El recent 27 d'abril anunciava la proposta d'una pujada de tarifes del 1,68%. **Tot i haver guanyat 29 Milions d'euros i haver pujat el benefici de l'empresa mixta un 38% en un any.**

A hores d'ara, el PSC de l'AMB, comandat per l'alcalde de Cornellà de Llobregat, Antonio Balmon, continua dificultant el compliment de les recomanacions de l'Oficina Antifrau de Catalunya, la sentència del TSJC, el posar llum a l'ús i finançament del Fons Social, a aturar les pretensions d'Agbar d'augmentar les factures mentre els seus beneficis són de 29 M€ anuals, etc.

És urgent per a benefici de la ciutadania que el govern de l'AMB unitàriament recuperari la gestió del servei, analitzi quin és el millor model i aposti políticament de forma decidida per una gestió pública amb apoderament ciutadà. **Una intervenció ciutadana que com a París es podria articular a partir d'un Observatori Ciutadà Metropolità de l'Aigua.**

- Aquest article ha estat publicat originalment al [número 140](#) de 'Carrer', revista editada per la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona.